

Чергарстващи цигани ковачи. Европейска гравюра, XIX в.

РОМИТЕ В ОСМАНСКАТА ИМПЕРИЯ (XV – XIX В.)

ПРИПОМНЕТЕ СИ! Какви народи населяват Византийската и Османската империя? Какви религии изповядват народите в тях? В какво се проявява разликата в статута на мюсюлмани и немюсюлмани в Османската империя?

Отдавна в науката е установено, че от XI в. насетне в жития на християнски светци и дарствени грамоти на балкански владетели се споменава за присъствие на ново селение на Балканския полуостров. От XIV в. сведенията за него се умножават. В изворите то се споменава с различни имена: „ацингани“, „цигани“, „гифти“, „агупти“. Това са днешните цигани, които предпочитат да се самоназовават роми, а другите народи наричат „гаджо“. На балканите ромите използват и други названия за народите,

с които живеят. Те наричат българите, сърбите и хърватите „дас“, турците – „хорохай“, гърците – „баламо“, албанците – „чибано“.

ПРОИЗХОД И ПОЯВА НА БАЛКАНИТЕ. Съществуват различни теории за произхода на ромите. Най-общо те могат да бъдат обединени в две групи: според страната, която се посочва като тяхна прародина, и според източниците, върху които се градят хипотези. Най-известни от първата група са „египетската“ и „индийската“ теория, а от втората – „библейската“, историческата и етнолингвистичната. През средновековието доминира „библейската“ теория. Тя свързва произхода на ромите с различни библейски сюжети и персонажи, чрез които европейците се опитват да обяснят специфичните им характеристики: чергарството, тъмната кожа, занаятите, които упражняват. По-късно – по времето на Ренесанса и Просвещението, се налага „египетската“ теория. Като се основава на сведения от средновековни хроники, тя разглежда ромите като наследници на древните египтяни, запазили някои техни културни особености. Например според Волтер те са потомци на древноегипетските жреци и жрици на Озирис и Изиди. В наше време етнолингвистичната теория, доказваща произхода на ромите от Индия, се смята за най-приемлива. Многоб-